

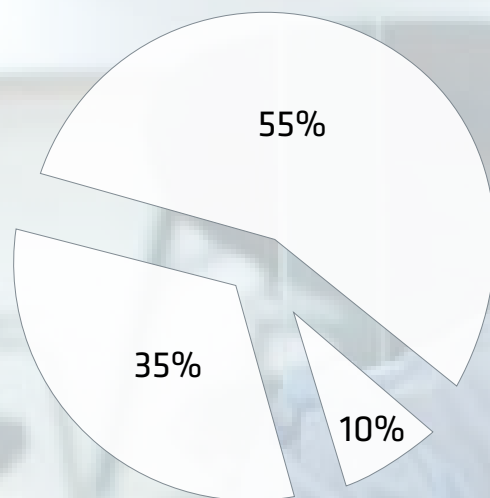
‘Det groede og det byggede’

Louise Fiil Hansen

Urban Designer

Daglig leder SLA Oslo

Design af byrum

Hovedrådgivning &
projektstyring

Byplanlægning

Om SLA

SLA er et internationalt anerkendt byudviklings- og rådgivningsfirma, der arbejder med landskab, byrum og byplanlægning.

47 medarbejdere

Startet i 1994 af grundlæggende partner Stig L. Andersson

Tegnestuer i København og Oslo

C.F. Hansen medal, by the Royal Danish Academy of Fine Arts, for and outstanding performance within the field of architecture.

The C.F. Hansen Medal is the most prestigious honours awarded to danish architects

"At the award dinner with the Queen of Denmark, 27th March 2014"

empowerment
of aesthetics

LANDSKAPET FØRST

‘Hvert eneste bylivstiltag også skal give
merværdi for byromsoplevelsen,
borgerne, trafikken eller klimaet’

BYLIVET FØRST

Så lidt som muligt
Men tilstrækkeligt

Det medskabende byliv

Start i morgen!

NATUREN

FØRST

Bynatur som åbningstræk

Naturens liv i byen

Mere af det som der er mindre af

ATMOSFÆREN

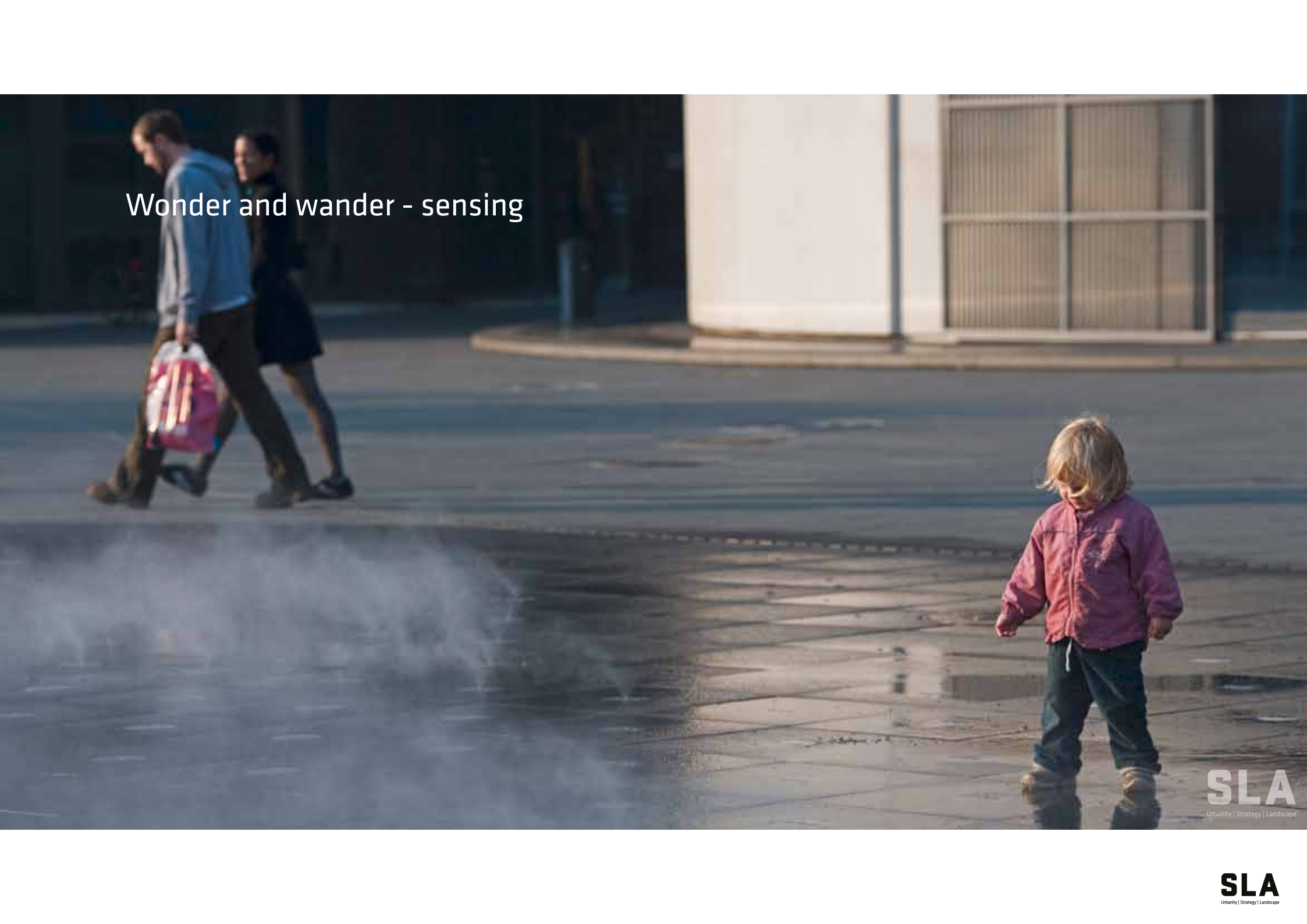
FØRST

Mærkbart og målbart

Oplevelsesværdi

Byens livsprocesser

Wonder and wander - sensing

KLIMAKVARTER 'BRUG NATUREN I BYEN'

BRYGGERVANGEN OG SKT KJELDS PLADS

SLA
ALETICA
JENS RØRBECH

SLA
Urbanity | Strategy | Landscape

SLA
Urbanity | Strategy | Landscape

Ny københavnsk bynatur

Ny identitet

Alt det ekstra ved klimatilpasning

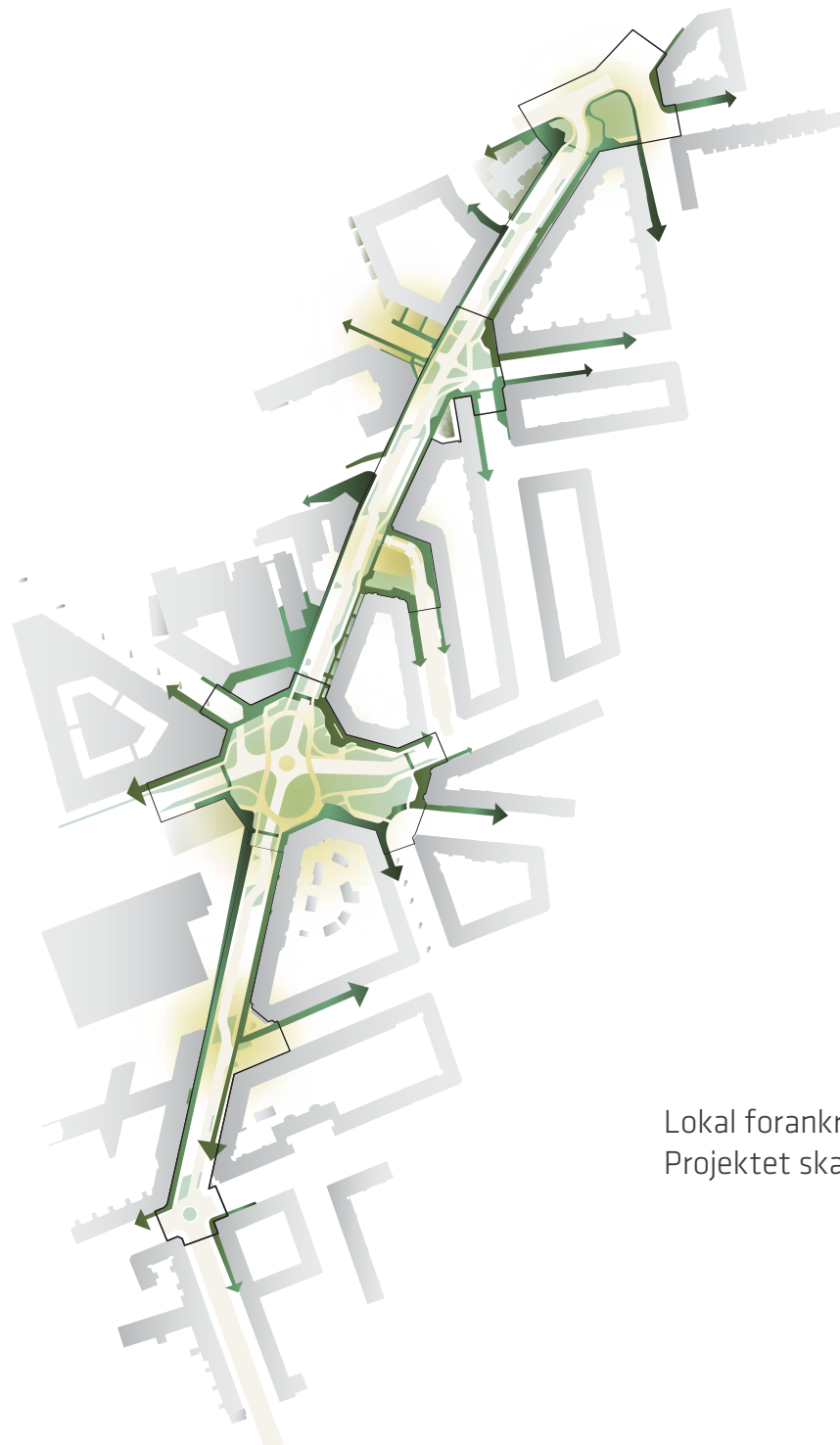

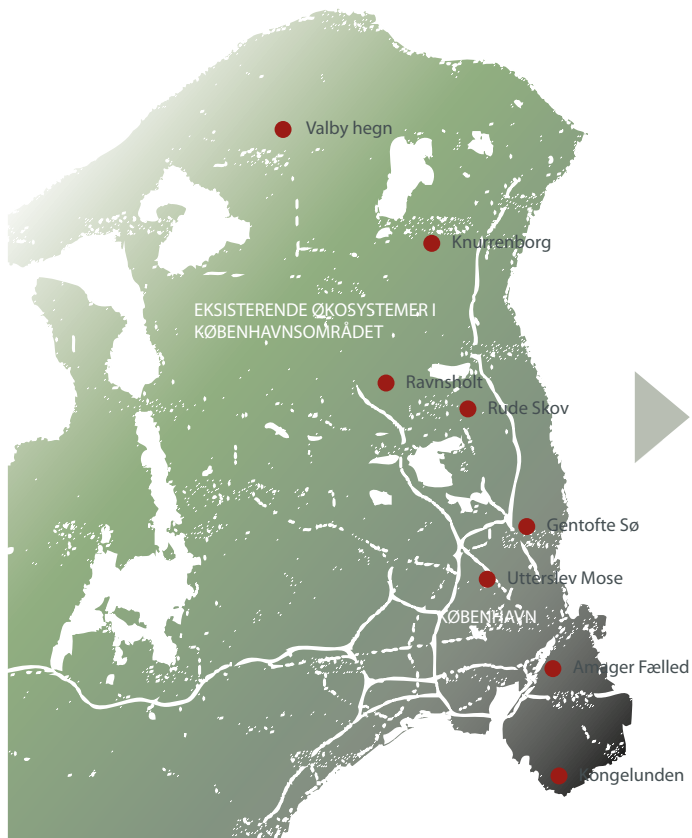
MÆRKBART
OG
MÅLBART !

MISSION

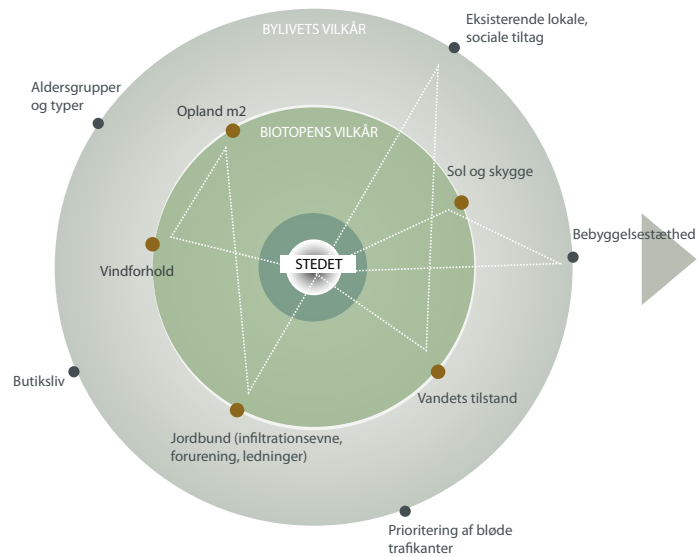

Lokal forankring og selvgroet identitet
Projektet skal spire op fra og slå rod i borgerne selv!

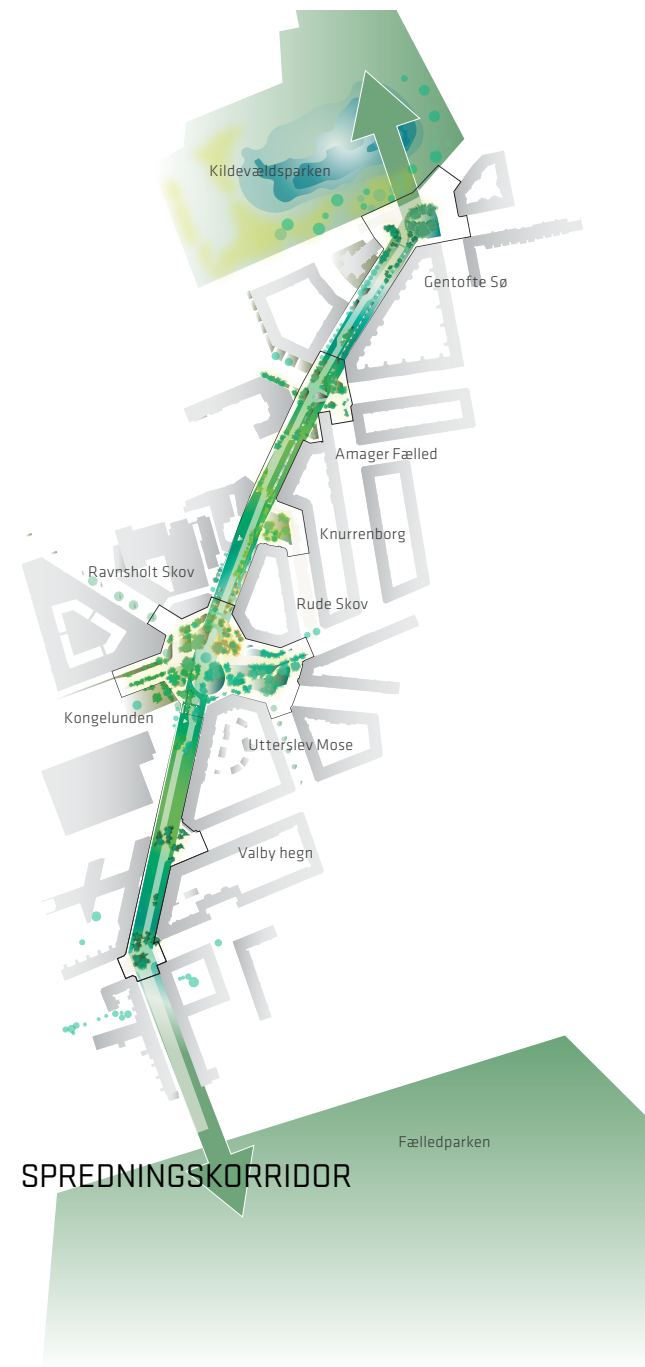

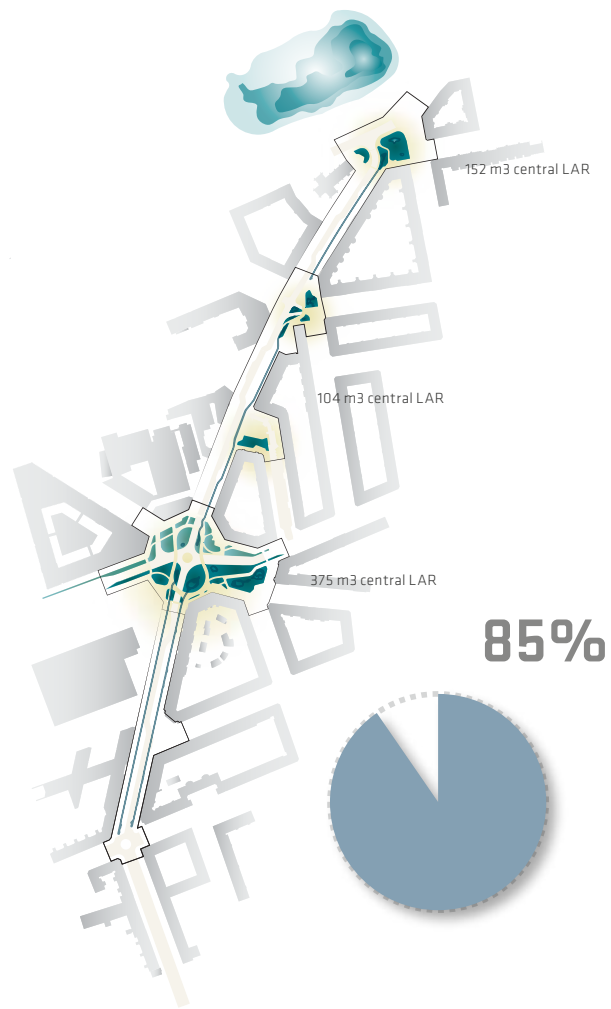

KØBENHAVNS ØKOYDELSER

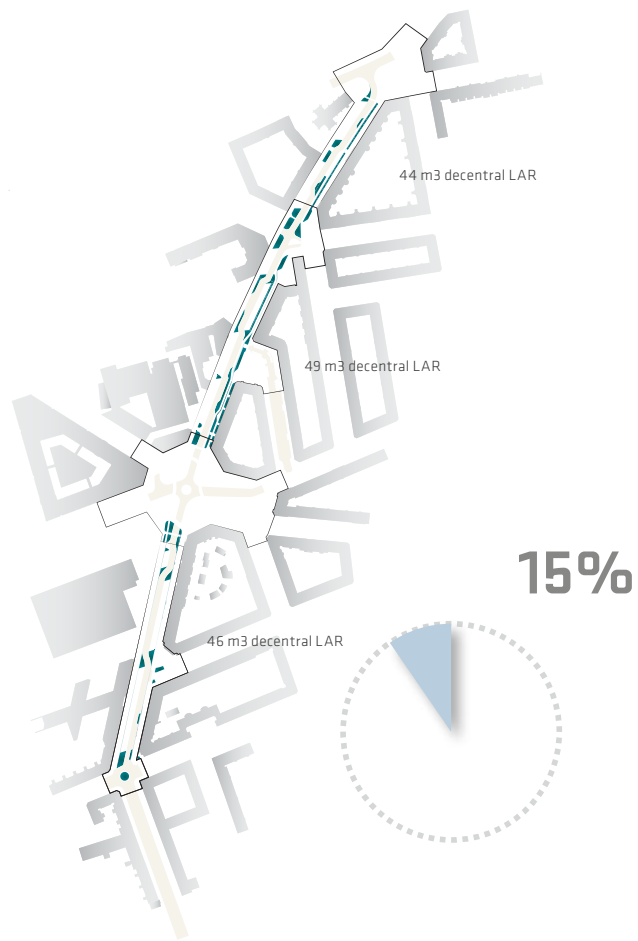

BRUG NATURENS PROCESSOR
HVOR DET GIVER MENING

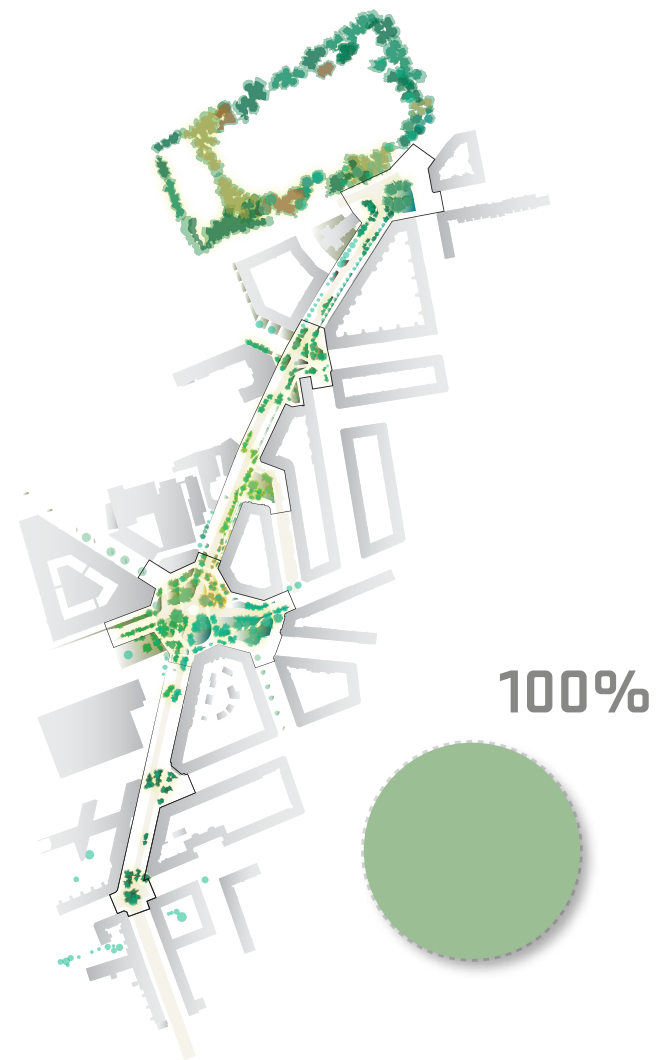

CENTRALE LØSNINGER

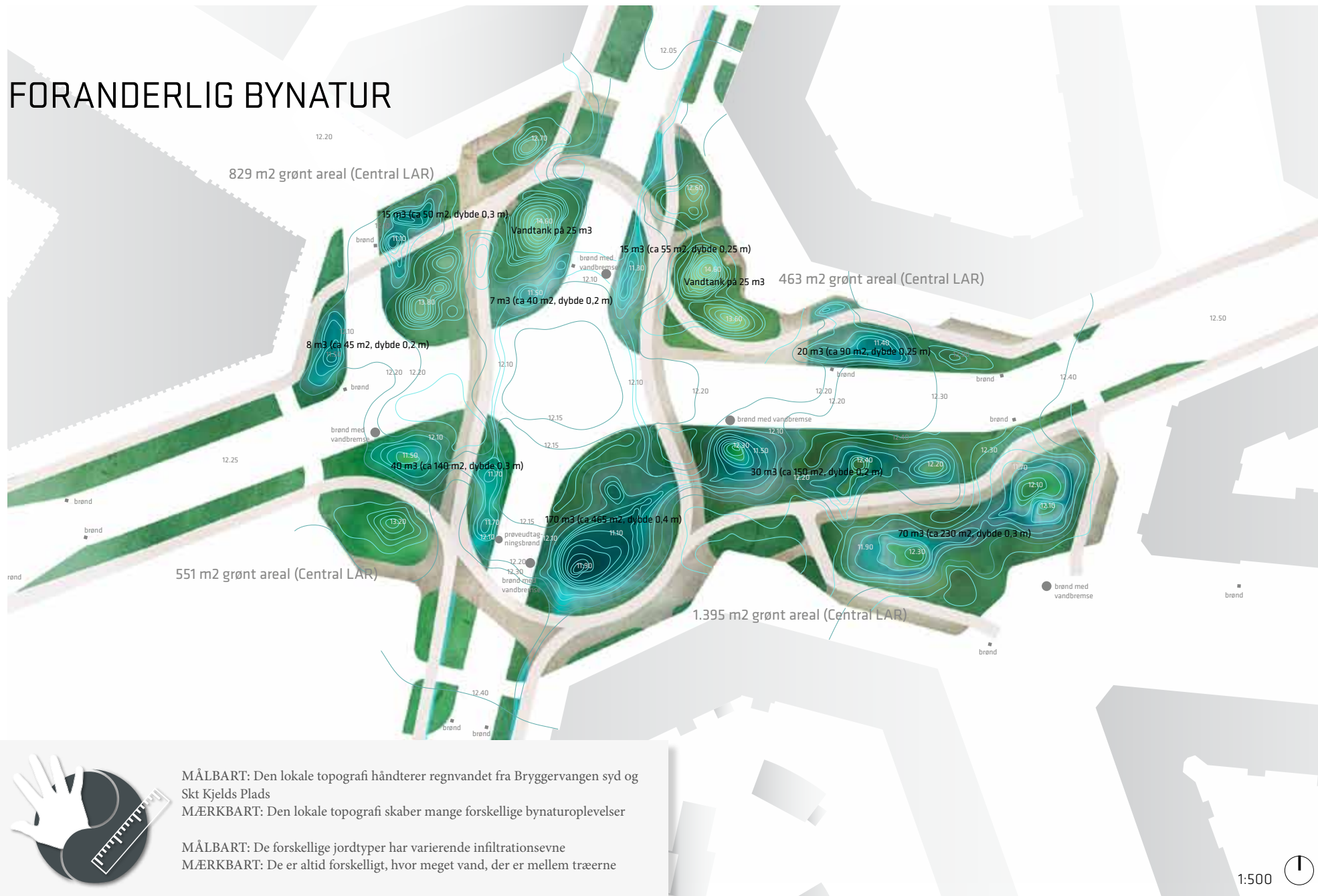
DECENTRALE LØSNINGER

SAMMENHÆNGENDE DIVERS BYNATUR

FORANDERLIG BYNATUR

MÅLBART: Den lokale topografi håndterer regnvandet fra Bryggervangen syd og Skt Kjelds Plads

MÆRKBART: Den lokale topografi skaber mange forskellige bynaturoplevelser

MÅLBART: De forskellige jordtyper har varierende infiltrationsevne

MÆRKBART: De er altid forskelligt, hvor meget vand, der er mellem træerne

1:500

Økosystem fra Ravnsholt Skov

Økosystem fra Rude Skov

Sankt Kjelds Plads

Sejrogade

Økosystem fra Kongelunden

Økosystem fra

regnvand

vandopsamling

regnmåler

opbeholdsmulighed

MÅLBART: Træerne skaber læ på hjørnet
MÆRKbart: Mere behageligt at holde sig her

MÅLBART: Flere fuglearter kan tælles her
MÆRKbart: Vi hører ikke trafikken længere - kun fuglesang

VÅD-OMRÅDE:
Her er plantet træer såsom Sølvpil, Rødel, Tulipantræ og Blomstrende Kornel, hvilket er planter som kan tåle fugtighedsbevarende jorde og den lettere skygge fra bygningerne.

Bærmispel
Alm. Æble
Rød-El
Tulipantræ
Alm. Ask
Slåen
Sølvpil

TØR-OMRÅDE:
Her er plantet træer såsom Skovfyr, Østrigsk Fyr, Japansk Kirsebær og Bærmispel hvilket er planter som trives fint i denne lettere tørre jord og den lettere skygge fra bygningerne.

Kvalkved
Stillekeg
Slåen
Skovfyr
Japansk Kirsebær
Østrigsk Fyr
Bærmispel
Penselfyr
Skovfyr
Bærmispel
Japansk Kirsebær
Sølvpil
Penselfyr

TØR-OMRÅDE:
Her er plantet træer såsom Østrigsk Fyr, Penselfyr, Alm. Æble og Vild Pære, hvilket er planter som trives fint i denne lettere tørre jord og den lettere skygge fra bygningerne.

Sølvløn
Slåen
Japansk Kirsebær
Penselfyr
Vild. Pære
Bærmispel
Bærmispel
Østrigsk Fyr
Slåen
Alm. Æble

TØR-OMRÅDE:
Her er plantet træer såsom Alm. Æble, Vild Pære, Japansk Kirsebær og Blomstrende Kornel, hvilket er planter som trives fint i denne lettere tørre jord og den lettere skygge fra bygningerne.

Øret Pil
Vild. Pære
Bærmispel
Sargentis Æble
Alm. Æble
Japansk Kirsebær
Blomstrende Kornel

Økosystem fra Knurrenborg

Askøgade

Bryggergangen

grillplads

ophold / solen

sti med regnmåler

spilplads

naturfitness

landskabsløb

Landskronagade

havet vejareal

skybrudskanal

ophold

Bryggergangen

Lange Møllers Gade

SLA
Urbanity | Strategy | Landscape

ENGAGEMENT

1 UDVÆLGELSE

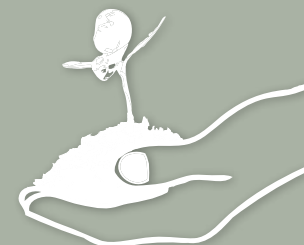
2 REALISERING

3 PLEJE

4 LÆRING

5 DELING

NY NATURORDEN FREDERICA C

SLA
REAL DANIA

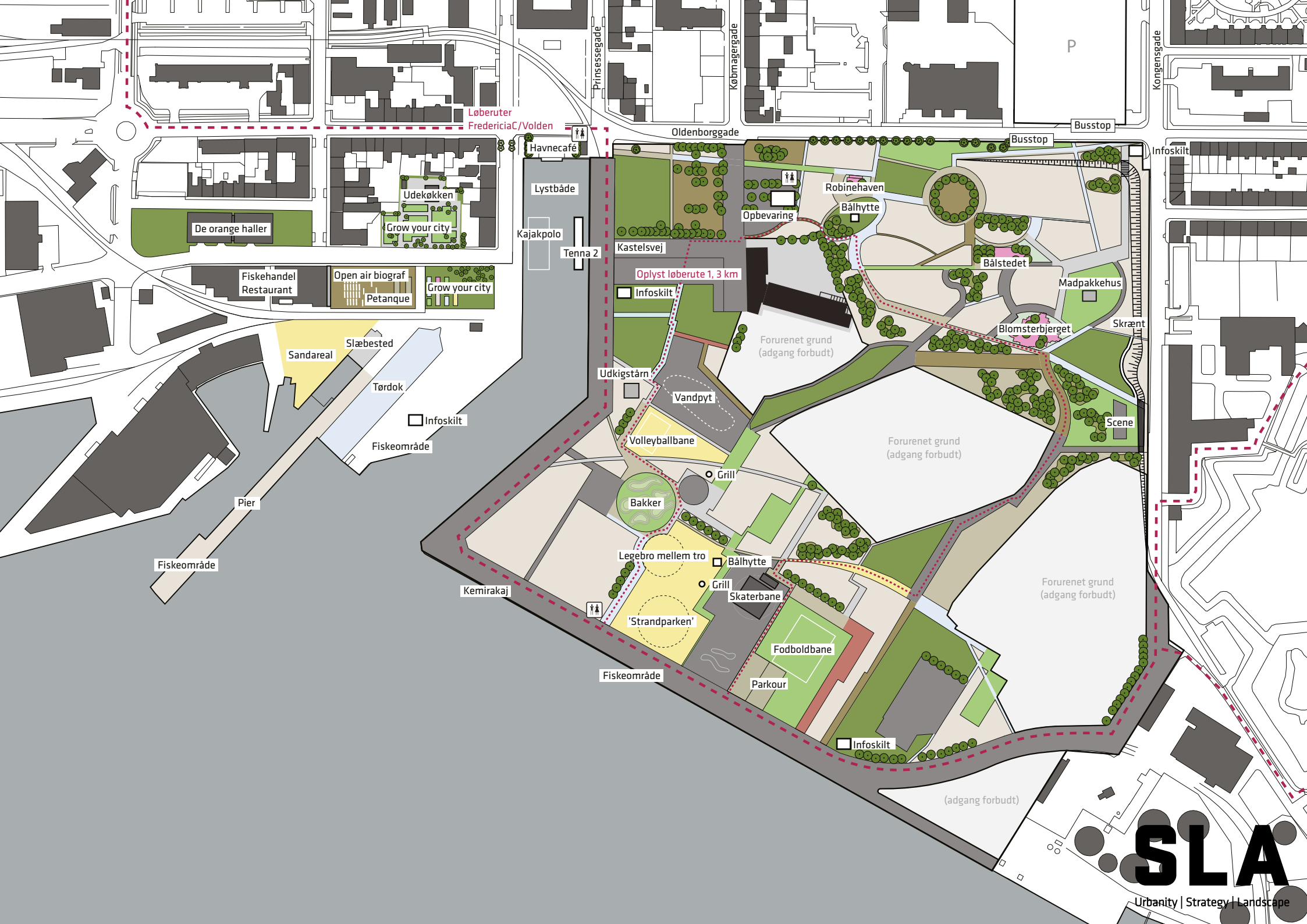
Ny byudviklingsteknik

Grønne herlighedsverdier

Nye attraktioner

AFSÆT FOR UDFORMNING AF 'RAMMEN'

HISTORIEN - LAG PÅ LAG

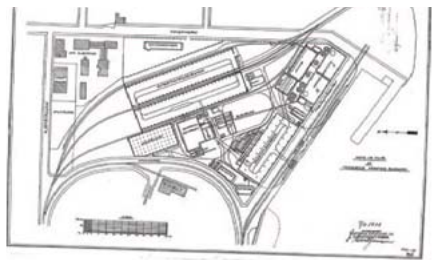
+

+

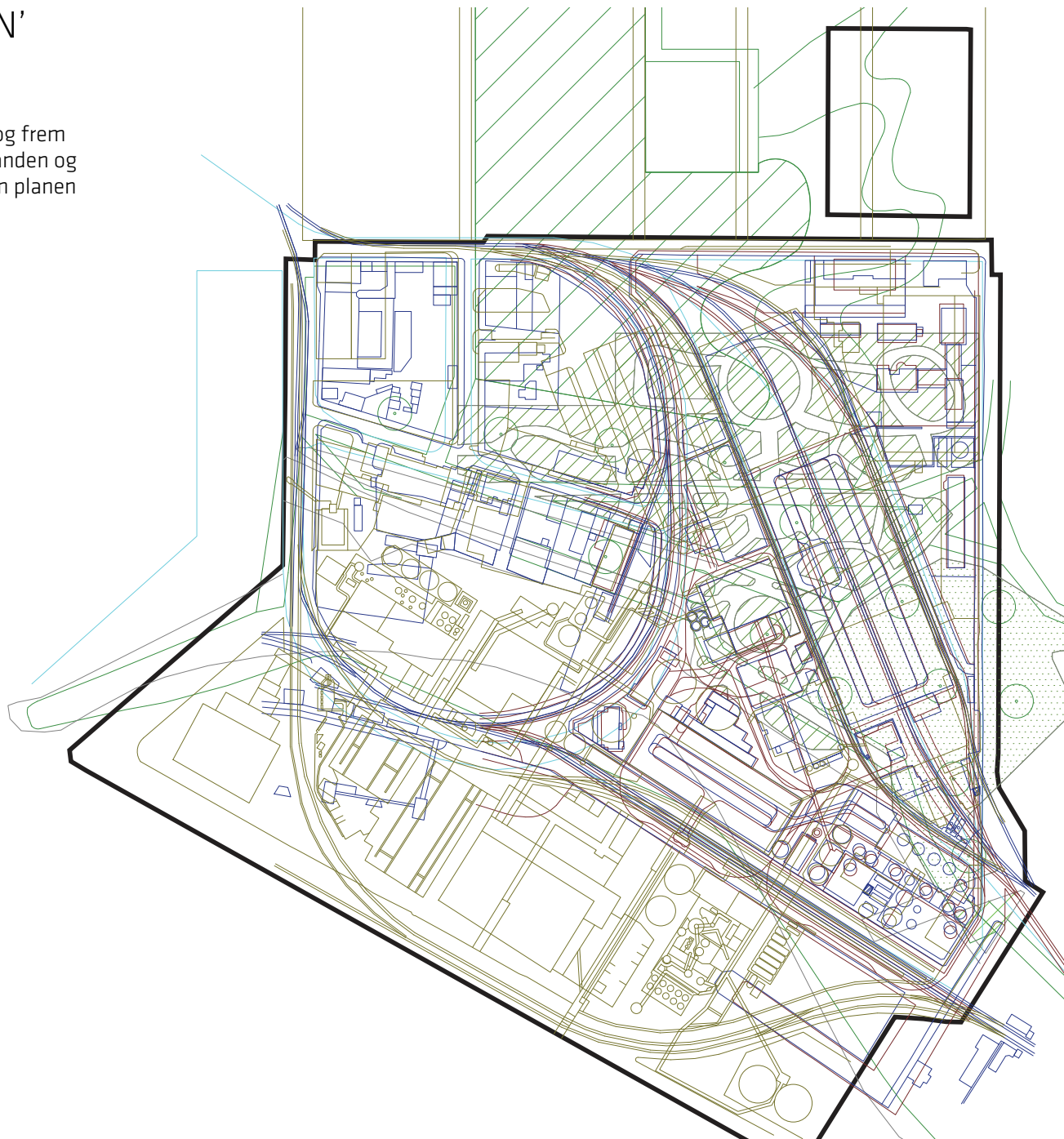

+

+
ETC.

Historiske kort fra ca. 1850 og frem til 2009 lægges ovenpå hinanden og danner grundlag for, hvordan planen tegnes ...

SLA

Urbanity | Strategy | Landscape

ALLE SKOLEBØRNENE I FREDEICIA BLEV INVITERET TIL AT
BYGGE DERES DRØM I LEGO

BLOMSTERBJERGET

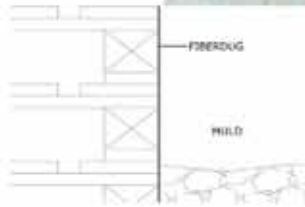

BÅLSTEDET

TRÆKASSEN

SNIT 1: 5

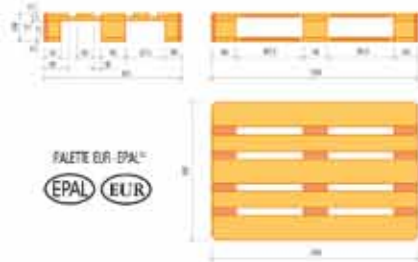

PRINCIPSNIT 1: 50

Installation med Europaller. Såfremt der bruges genbrugspaller skal kvaliteten af disse godkendes af flyveet inden udførelse. Alle paller sammenskues så der ikke forekommer løse enheder.

Muldbede afgrænses af fiberdug mod paller. Fiberdug hænges direkte fast på pallerne. Råjord og muld skal udlægges læst så vand kan sive bort. Der udføres min. 12 m3 jord pr. træ.

LIGDOMMDEL FRA WORKSHOP - INSPIRATION

SIGNATURFORKLARING:

	Placering 1-2 paller		Træ - se plantegning
	Placering 3-4 paller		Blomster - se plantegning
	Placering 5-6 paller		Blomster - se plantegning
	Placering 7-8 paller		Blomster - se plantegning

NOTE:

TV10_001

Fredericia C

Grontmij | Carl Bro

SLA

FREDERICA C
MIDLETTIDIG AREALDISPOSITION

LEGOMAVE - BLOMSTERBUDET

Urbanity | Strategy | Landscape

BÅLSTEDET

BLOMSTERBJERGET DAG 1

BLOMSTERBJERGET
1 ÅR EFTER

DETALJE & MATERIALER

NOVO NORDISK NATURPARK

DANMARK

SLA
HENNING LARSEN
2014 / 2015

Grøn identitet

Kreativitet i natur

Vild, selvgroet og planlagt

Det er helt vildt, Novo

Novo Nordisk har fået en park, der er et nybrud i havekunsten. Den handler ikke længere kun om æstetik og mennesker, men også om klima og dyr.

ARKITEKTUR

Novo Nordisk Naturopark | Højslevvej
Bjergvej 2 Bygherre: Novo Nordisk
Landskabsarkitekt: SLA, Ingeniør: Alcatraz
og Oricon. Areal: 38.000 m²

★★★★★

Halvsnar kæmpetidder når som tilskuer til et cykelbølg og strækker de små hvide hoveder ind over gaderne i kampen om at få en ekstra glimt af sollyset. Her er læ for vinden, der for lidt uden sled i mig, mens den med en piben lejde huser over den åbne parkeringsplads, hvor jeg stillede min bil.

Hertinde i Novo Nordisk Naturopark hæver jeg kun bladens tvivlen og insekternes summen i den rige variation af vilde græsser, der kanner den smalle bugtede sti, som er et bevidst valg af sløjferne fra de omgivende røde og brune træer. Stierne forgrænses sig, bugter sig og vider omkring beplantningen, og et sted er plantet træer lige midt i stien, så man må klatre sig uden om.

Det er en usædvanligt vilde oplevelse at gå gennem parken, ikke mindst, når man tænker på, at den ligger midt i et omgærdet erhvervs-kvarter af monotone bygningsblokke omgivet af vidstrakte parkeringspladser omkranset af lave bøghekker.

Ja, det må betegnes som intet mindre end en økologisk revolution.

Novo Nordisk indvilde sidste år sit nye hovedsæde midt i deres store forskningsområde i Højslevvej. Der rummer blandt andet administration og medarbejderkantine. Det er delt i to, en lav kasket bygning og en stor rund ufo med et indblik, der får det til at ligne en høj slægtning til Han Solos rumskib fra Star Wars-filmen fra Stjernekrigssagaen.

Domstillet er tegnet af Hensling Larsen Architects og vandt blandt andet en byplanpris sidste år for sin opfindsomme anvendelse af ledbejling i så store runde atrium. Det futuristiske hus er klædt i hvide keramiske plader, og selv om det er omgivet af høje græsklædte volde, og der på det røde tegl vokser stierne, der skaber et stort kontrast til sine vilde groede omgivelser.

For det er parken, der virkelig er en nyhed.

Den har en helt usædvanlig høj variation i beplantningen, og selv om træerne ikke opstammer, og der tilnærmende ikke skabes mellem ukrudt eller andet beplantning, så er parken nøje plantet i forhold til træer og løv, høje og lave arealer.

En gartner går omkring og samler affald, som vinden har plantet i en af de 85 forskellige vilde græsser, her angiveligt skulle være til ude.

Det kræver lidt vedligehold at få naturen til at se så vild og selvregulerende. Enkelte af de 2.000 store, små, gamle og unge træer, som blev plantet her sidste år, er plantet ud, og de bliver ikke fjernet. De bliver lagt ned og får lov at danne naturligt belag for bølger og andet kryb, der hjælper dem med at gå til.

Men selv om det ligner vild natur, er det li-

KRINGLET. Den lige vej er hverken den kæreste eller den korteste til nye ideer.

Derfor vokser træer midt på stien, og derfor bugter stierne sig i den stærkt blandede vegetation, der tiltrækker et rigt insektliv.

Foto: SLA/Karsten Iversen

ge så planlagt som akserne i Versailles-døtters have. Men modsat den klassiske havekunst handler det ikke om at vise, at man kan overvinde naturens orden med en abstrakte geometrisk komposition. Tværtimod handler det om, at man vil indrette og maksimere styrken fra forskellige biotoper.

PARKEN DANNER er lig oven på en underjordisk parkeringskælder for 400 biler. Og ligeså korriger, det bakked og dale, er udformet, så den opsamler alt regnvand, der falder på bygningerne og parkens områder. Den er dimensioneret til at modstå de værste skybrud, de såkaldte hundredeårshændelser. Særligt vandhøgende træer sørger for at tage sig af det overskyende vand.

De smalle bugtede stier er samtidig de eneste kurbæltshengange, medarbejderne

har mellem de nye bygninger. Uanset vejfritet er man tvunget til at gå udenfor for at komme mellem bygningerne, og parken tjener på den måde som inspiration for medarbejderne. Det er ikke blot nok at gå, den ekstreme biodiversitet skal også virke befordrende på fantasien i en virksomhed, der i høj grad lever af sin opfindsomhed.

Novo park støtter ikke blot miljøet, men også økonomien og medarbejderne.

DET ER DEN lidt mere radikale udgave af SLA's innovative landskabskunst, som man tidligere har kommet se udsiklet på steder som Charlottenhavns glæder på Østerbro, i Aakærpark i Malene, i omgivelserne af Sønder Boulevard og i det smukke område bygningslandskab mellem SEB's smukke bygninger på hjørnet af Købmagergade og Bernstorffsgade.

Men selv om tegneren og bygherren går videre her med en ny opfattelse af parken som et vigtigt værktøj i klimatilpasningen af vores omgivelser, så er der stadig elementer, der vender mig i munden.

Der er en del klippede græsarealer mellem de vilde voksesteder, og der er sat små berge

op midt i de smalle gader, der sikrer, at man kun kommer af de fastlagte stier. Hvorfor? Kan det ikke være styret mere elegant gennem vekslende tætthed i beplantningen? Og skille med overvågningskammeret gør opmærksom på, at man ikke er i en hof som helst offentlig park, men at man befinder sig på en privat virksomheds område og måske tilgængeligheden er generen, men også nødvendig i dag, når firmaer skal demonstrere forenelighed for social ansvarlighed.

Det er ikke billigt at lave et landskab med så mange planter i så mange forskellige størrelser og akre som Novo Nordisk Naturopark. Anlægsprisen er betydelig. Men selv grebet at tænke multimedial mangfoldighed for at skabe så rige biotoper som muligt, der kan tiltrække et rigt dyreliv og holde på regnvandet, er noget, man faktisk kan og bør tilstræbe i sin egen parkehaven.

Når først man har set skønheden i denne styrede vilde natur, bliver det nærene at holde af de vilde planter og beskæftige træer. Og det er klart at se, at landskabet er end at bryde sig til at anlægge omkring nogle af Novo's øvrige bygninger i Højslevvej.

Karsten Iversen og SLA

**Den ekstreme
biodiversitet
skal også virke
befordrende på
fantasien i en
virksomhed,
der i høj grad
lever af sin
opfindsomhed**

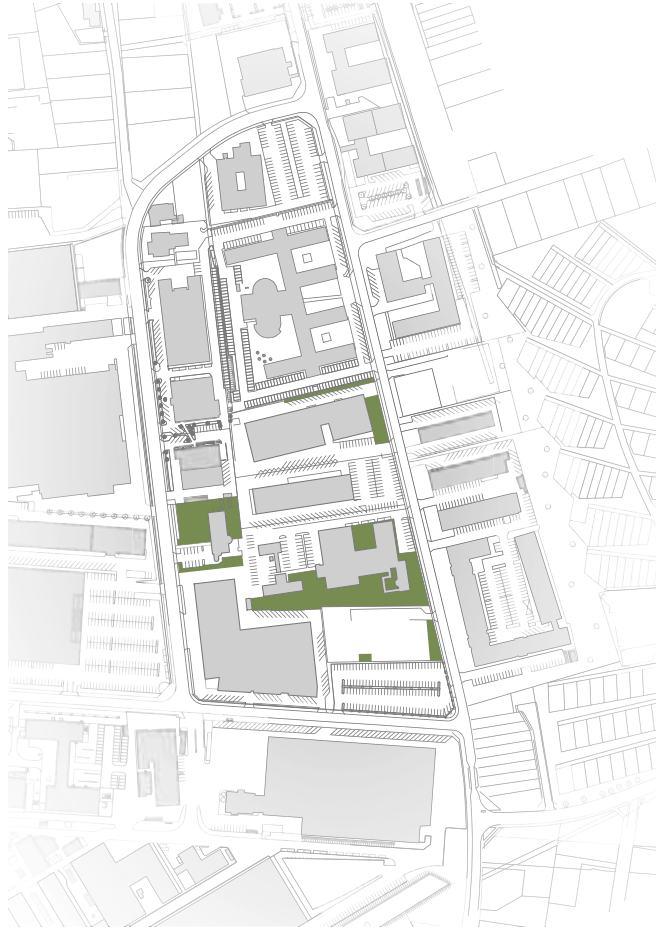
som en lidt fremmed og kunstig kontrast til sine vilde groede omgivelser.

For det er parken, der virkelig er en nyskabelse.

Den har en helt usædvanlig høj variation i beplantningen, og selv om træerne ikke opstammes, og der tilsyneladende ikke skelnes mellem ukrudt eller ønsket beplantning, så er parken nøje planlagt i forhold til tætte og

af Henning Larsen Architects og vandt blandt andet en lyspris sidste år for sin opfindsomme anvendelse af led-belysning i sit store runde atrium. Det futuristiske hus er klædt i hvide keramiske plader, og selv om det er omgivet af høje græsklædte volde, og der på dets tage vokser stenurt, fremstår det

BEFORE

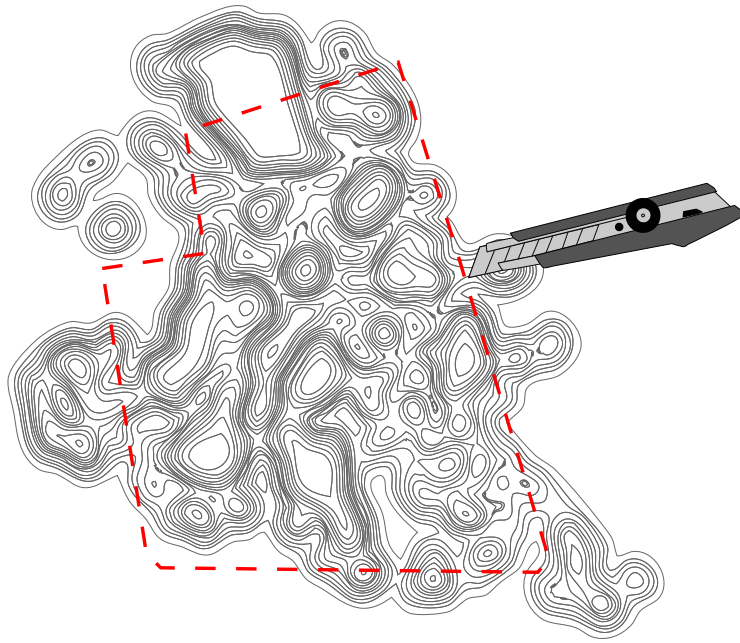
13 % LANDSCAPE

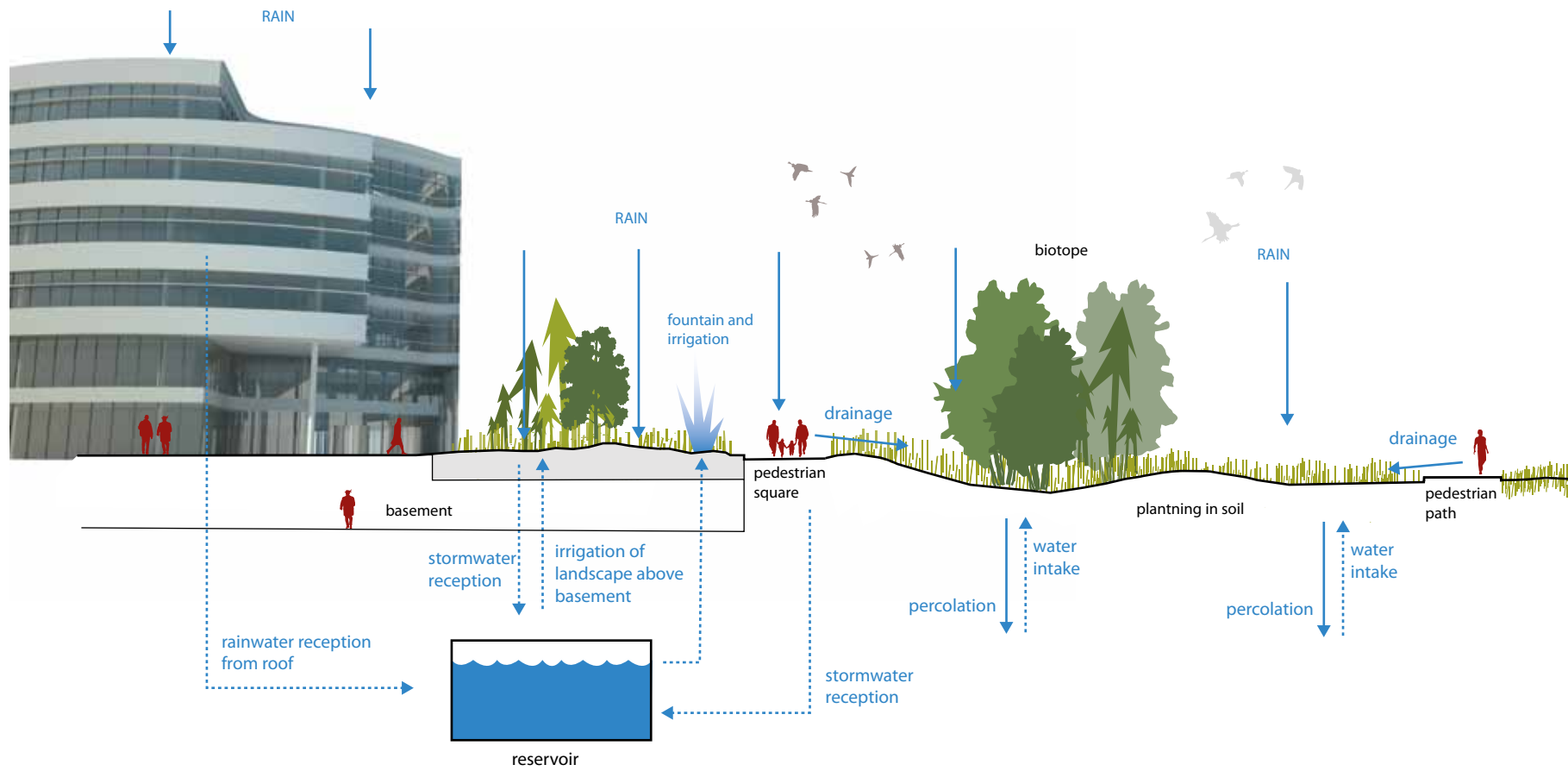
NOW

80 % LANDSCAPE

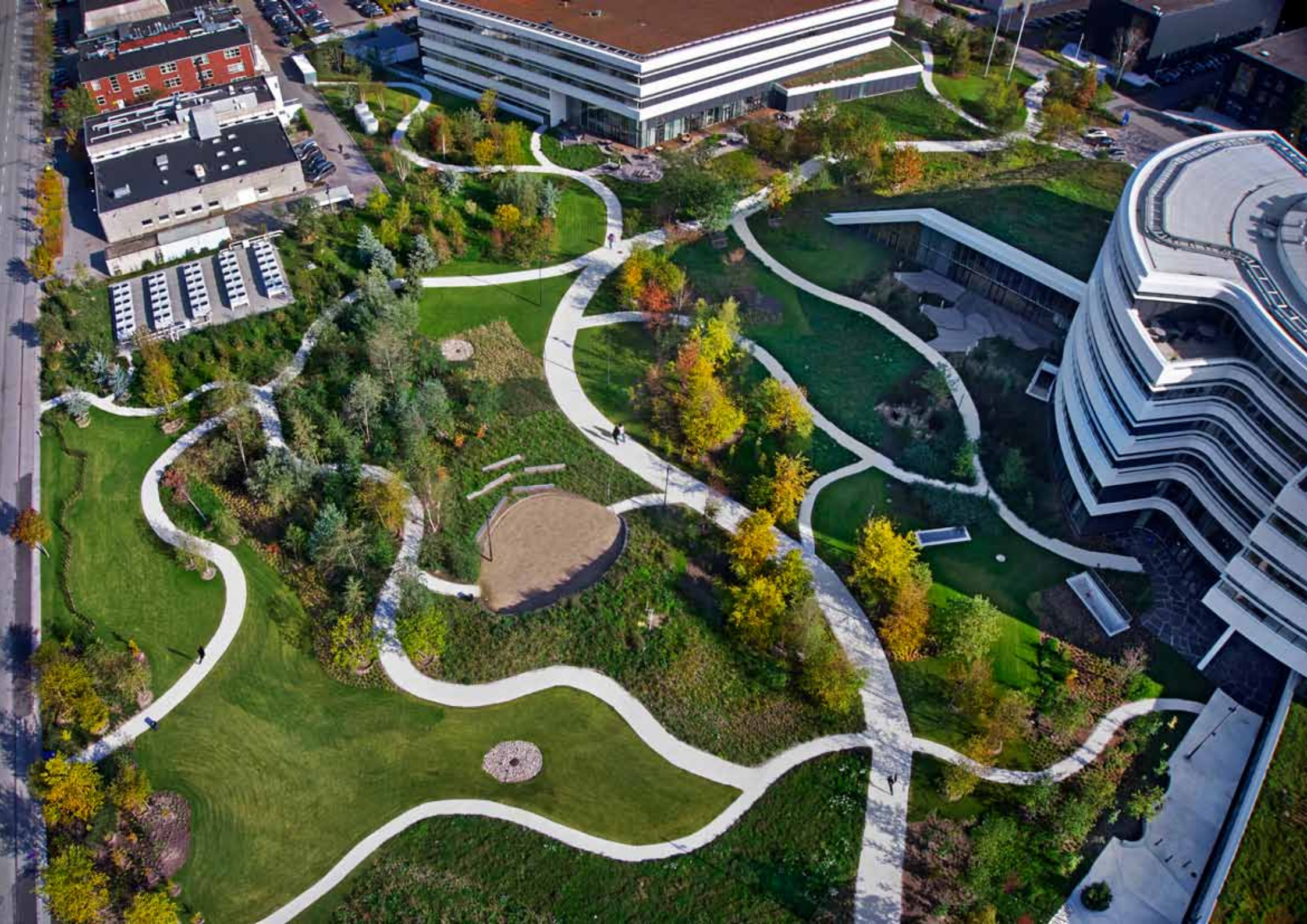

TODAY

200

EMPLOYEES

+ 400%

TOMORROW

1000

TODAY

200

12.000 m2

EMPLOYEES

+ 400%

BUILDING FOOTPRINT

- 42%

TOMORROW

1000

7000 m2

TODAY

200

12.000 m2

5.000 m2

EMPLOYEES

+ 400%

BUILDING FOOTPRINT

- 42%

LANDSCAPE

+ 440%

TOMORROW

1000

7000 m2

22.000 m2

TODAY

200

12.000 m2

5.000 m2

400

EMPLOYEES

+ 400%

BUILDING FOOTPRINT

- 42%

LANDSCAPE

+ 440%

SURFACE PARKING

- 94%

TOMORROW

1000

7000 m2

22.000 m2

26

TODAY

200

12.000 m2

5.000 m2

400

60

EMPLOYEES

+ 400%

BUILDING FOOTPRINT

- 42%

LANDSCAPE

+ 440%

SURFACE PARKING

- 94%

TREES

+ 1300%

TOMORROW

1000

7000 m2

22.000 m2

26

800

TODAY

200

12.000 m2

5.000 m2

400

60

5

EMPLOYEES

+ 400%

BUILDING FOOTPRINT

- 42%

LANDSCAPE

+ 440%

SURFACE PARKING

- 94%

TREES

+ 1300%

BIODIVERSITY, species

+ 5000%

TOMORROW

1000

7000 m2

22.000 m2

26

800

250

TODAY

200

12.000 m2

5.000 m2

400

60

0

10

EMPLOYEES
+ 400%

BUILDING FOOTPRINT
- 42%

LANDSCAPE
+ 440%

SURFACE PARKING
- 94%

TREES
+ 1300%

BIODIVERSITY, species
+ 5000%

WATER BALANCE
+ 90%

TOMORROW

1000

7000 m2

22.000 m2

26

800

100

100

SØNDER BOULEVARD

KØBENHAVN

SLA

Sønder boulevard før - i en del af Københavns tidligere arbejderkvarter, derfor er lejligheder små og ofte 2 rums boliger

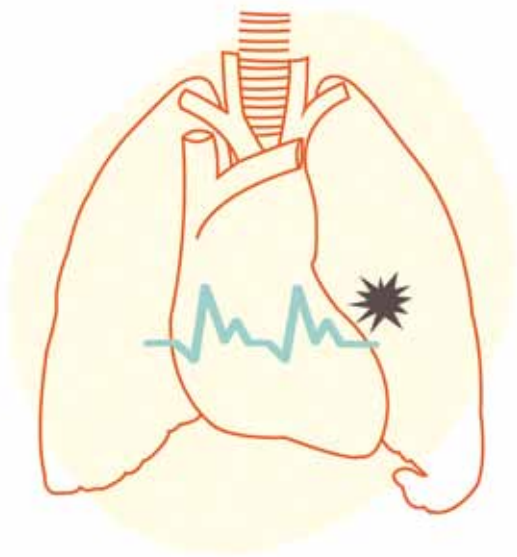

WHY WE LOVE TREES

Bedre byhelse

Mindre kriminalitet

Økonomisk merverdi

For klimatilpasning

Bedre mikroklima

God investering

TAKK!